

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

DĖL VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ TARNYBOS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS VEIKLOS EFEKTYVUMO VERTINIMO

2003 m. spalio 24 d. Nr. 2040-5

Vilnius

Veiklos audito 4-jo departamento direktorė	_____	Birutė Puzienė
Vyresnysis valstybinis auditorius	_____	Arūnas Tamulis
Vyresnysis valstybinis auditorius	_____	Alenas Gumuliauskas

Susipažinau:

Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos
Respublikos Vyriausybės direktorius

(parašas)
Rimgaudas Stanislovas Vaičiulis

(data)

IŽANGA

Viešieji pirkimai yra svarbi valstybės visuomeninio ir ekonominio gyvenimo dalis. Jų vykdymas pagal vieningas, iš anksto visiems žinomas taisykles, suteikia galimybes piliečiams, per savo išrinktą valdžią, kontroliuoti valstybės lėšų panaudojimą ir mažinti korupcijos apraiškų viešuosiuose pirkimuose atsiradimo galimybes.

Viešųjų pirkimų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (VPT) koordinuoja pirkimų veiklą ir prižiūri, kaip juos atliekant laikomasi Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo ir su jo įgyvendinimu susijusių teisės aktų reikalavimų.

VPT veikla organizuojama vadovaujantis Vyriausybės aprobuotais strateginiais veiklos planais. VPT 2002-2004 metų ir 2003-2005 metų strateginiuose veiklos planuose įvardinta viena programa „Viešųjų pirkimų įstatymo įgyvendinimas, pirkimų veiklos koordinavimas bei priežiūra ir viešųjų pirkimų sistemos tobulinimas“.

VPT misija: kurti viešiesiems pirkimams palankią teisinę ir ekonominę aplinką, užtikrinančią laisvą prekių, paslaugų, darbo jėgos ir kapitalo judėjimą, racionalų ir efektyvų valstybės lėšų panaudojimą.

VPT strateginis tikslas: iki narystės Europos Sąjungoje pradžios sukurti efektyviai veikiančią ir ES direktyvų reikalavimus atitinkančią viešųjų pirkimų sistemą (*šaltinis: VPT 2003 – 2005 metų sutrumpintas strateginis veiklos planas; pritarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-01-31 nutarimu Nr. 143*).

VPT duomenimis 2000-2002 metų laikotarpiu bendra pirkimų vertė sudarė 2,1-2,2 mlrd. litų kasmet. Pirkimų, dėl kurių sudarytos pirkimų sutartys, skaičius buvo: 2000 m. – 2753, 2001 m. – 3248, 2002 m. – 3235. Pirkimuose kasmet dalyvavo nuo 500 iki 570 perkančiųjų organizacijų.

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės veiklos audito 4-jo departamento vyresnysis valstybinis auditorius A.Tamulis (grupės vadovas, 2003-02-12 – 2003-05-25; 2003-06-21 – 2003-07-18; 2003-08-25 – 2003-09-08; 2003-09-29 – 2003-11-11 laikotarpiu) ir vyresnysis valstybinis auditorius A.Gumuliauskas (2003-02-12 – 2003-03-28; 2003-07-14 – 2003-07-22; 2003-08-21 – 2003-08-25; 2003-10-09 – 2003-10-24 laikotarpiu), vykdydami Veiklos audito 4-jo departamento direktorės B.Puzienės 2003-02-12 pavedimą Nr.2040-5, atliko Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos efektyvumo vertinimą (audituojamo subjekto - Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės - kodas 8865626).

VPT charakteristika: VPT – Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaiga, veikianti pagal Viešųjų pirkimų įstatymą (toliau – VPI) ir kitus Lietuvos Respublikos įstatymus, teisės aktus, tarptautinius įsipareigojimus, savo nuostatus ir finansuojama iš valstybės biudžeto.

VPT adresas: Algirdo g. 31, Vilnius, LT-2006; tel. 213 34 64, faks. 213 62 13; el.paštas: info@vpt.lt; <http://www.vpt.lt>.

Audituojamas laikotarpis: 2000-01-01 – 2003-03-01.

Auditas atliktas 2003-02-12 – 2003-10-24.

VPT direktoriaus pareigas audituojamu laikotarpiu ėjo: iki 2001-05-02 – Aleksandras Minkevičius, 2001-07-12 – 2003-10-01 laikotarpiu – Rimgaudas Stanislovas Vaičiulis; finansų skyriaus vedėjo pareigas audituojamu laikotarpiu ėjo Irena Čibirienė.

Audito tikslas: veiklos efektyvumo vertinimas.

Siekdami audito tikslo, auditoriai pasirinko kriterijus, kurių pagalba buvo vertinamas VPT veiklos efektyvumas. Atrenkant šiuos kriterijus buvo stengiamasi išlaikyti glaudų jų ryšį su VPT uždaviniais ir funkcijomis, nurodytomis Viešųjų pirkimų įstatyme, VPT nuostatuose ar kituose teisės aktuose:

- kokių rezultatų VPT pasiekė, siekdama taupaus lėšų naudojimo, vykdant viešuosius pirkimus;
- kaip efektyviai VPT dalyvauja vertinant bei tobulinant viešųjų pirkimų sistemą;
- ar VPT veikla kontrolės ir prevencijos srityje yra tinkama ir savalaikė;
- ar VPT tinkamai reaguoja į paaiškėjusius (tame tarpe ir galimus) viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimus;
- ar su viešaisiais pirkimais susiję perkančiosios organizacijos bei tiekėjai (rangovai) yra patenkinti VPT organizuojamais mokymais ir konsultacijomis;
- ar VPT taikomos poveikio priemonės už viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimus įtakoja šių pažeidimų dinamiką;
- ar tinkamai panaudojamos Tarnybai skiriamos lėšos, atsižvelgiant į VPT prioritetines funkcijas.

VPT Strateginiame veiklos plane pateikti kriterijai panaudoti tiek, kiek jie buvo naudingi, siekiant audito tikslų.

Auditas atliktas, analizuojant pateiktus dokumentus, pateikiant audituojamo subjekto darbuotojams klausimynus raštu bei žodžiu, pateikiant anketas perkančiosioms organizacijoms ir tiekėjams (rangovams), įvertinant gautus rezultatus teisėtumo, efektyvumo bei rezultatyvumo požiūriais.

Audito metu buvo atlikti auditai viešuosius pirkimus vykdančiose organizacijose už laikotarpį, atitinkantį VPT audituojamą laikotarpį:

- Valstybinėje visuomenės sveikatos priežiūros tarnyboje prie Sveikatos apsaugos ministerijos;
- Muitinės departamente prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos;
- VšĮ Kauno medicinos universiteto klinikos.

Ataskaitoje pateiktos nuorodos į šiuos dokumentus:

1. Valstybinio audito 2002-06-28 ataskaita Nr.2040-7 “Dėl kompiuterinės informacinės sistemos “SVEIDRA” priežiūros paslaugų įsigijimo ir vykdymo Valstybinėje ligonių kasoje veiklos audito rezultatų”
2. Valstybinio audito 2002-06-27 ataskaita Nr.2040-8 “Dėl informacinių sistemų taikomosios programinės įrangos priežiūros paslaugos įsigijimo ir vykdymo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje veiklos audito rezultatų”
3. Valstybinio audito 2002-12-31 ataskaita Nr.2040-16 “Dėl Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos veiklos, vykdančios remonto darbus 1998-2002 m., vertinimo”
4. Valstybinio audito 2003-01-31 ataskaita Nr.2040-18 “Viešųjų pirkimų organizavimo bei sudarytų sutarčių vykdymo vertinimas Valstybinėje ligonių kasoje”
5. Valstybinio audito 2003-08-22 ataskaita Nr.2040-5-3 “Dėl viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės 2002-2003 metais vertinimo Viešojoje įstaigoje Kauno medicinos universiteto klinikos”
6. Valstybinio audito 2003-09-03 ataskaita Nr.2040-5-4 “Dėl viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės Valstybinėje visuomenės sveikatos priežiūros tarnyboje 2002-2003 m. vertinimo”
7. Valstybinio audito 2003-10-08 ataskaitą Nr.2040-5-5 dėl „Viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės Muitinės departamente prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2000-2003 m. vertinimo“.

Ataskaitos struktūra

Audito ataskaita suskirstyta į skirsnius, atsižvelgiant į tai, kokio kriterijaus požiūriu atliktas VPT veiklos vertinimas. Audito išvadoms pagrįsti pateikiami pavyzdžiai iš kitų Valstybės kontrolės atliktų auditų arba audito metu atlikto tyrimo konkrečiu aspektu rezultatai:

VPT veiklos, nurodytos jos veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose, analizė.

1. Pagrindinis VPT uždavinys – siekti taupaus lėšų naudojimo, vykdančiam viešuosius pirkimus.

2. VPT funkcija vertinti pirkimų sistemą ir rengti pasiūlymus, kaip ją tobulinti.
3. VPT funkcija kontroliuoti, kad atliekant viešuosius pirkimus būtų laikomasi VPI ir su jo įgyvendinimu susijusių teisės aktų reikalavimų.
4. VPT reakcijos į paaiškėjusius (galimus) viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimus analizė.
5. VPT funkcija konsultuoti perkančiąsias organizacijas ir tiekėjus (rangovus).
6. Prioritetinių VPT veiklos sričių finansavimo analizė.

Išvados, rekomendacijos, pasiūlymai.

Tekste naudojamos santrumpos:

VP – viešieji pirkimai

VPT, Tarnyba – Viešųjų pirkimų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

VPI – Lietuvos Respublikos 1996-08-13 viešųjų pirkimų įstatymas Nr. I-1491, galiojęs audituojamu laikotarpiu

PO – perkančioji organizacija

IP – leidinio „Valstybės žinios“ priedas „Informaciniai pranešimai“

KMUK - VšĮ Kauno medicinos universiteto klinikos

VLK – Valstybinėje ligonių kasa

VSDFFV – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba

VVSPT - Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos

AUDITO REZULTATAI

PAGRINDINIS VPT UŽDAVINYS – SIEKTI TAUPAUS LĖŠŲ NAUDOJIMO, VYKDANT VIEŠUOSIUS PIRKIMUS

Viešieji pirkimai susiję su didelės dalies valstybės lėšų panaudojimu. Atsižvelgiant į tai, kad VP tarnybai buvo pavesta siekti taupumo, perkančiosioms organizacijoms naudojant šias lėšas (VPT nuostatų patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-12-21 nutarimu Nr. 1560 „Dėl Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės nuostatų patvirtinimo“, 5.2.p.; toliau – nuostatai), audito metu buvo siekiama gauti duomenų, kaip VPT užtikrino minėto uždavinio įgyvendinimą, kokių kriterijų pagalba nustatė uždavinio įgyvendinimo laipsnį, kokių priemonių ėmėsi, jei įgyvendinimas pasirodytų esąs netinkamas (antrasis iš dviejų VPT

nuostatuose, galiojusiuose audituojamu laikotarpiu, nurodytų uždavinių buvo: kartu su Ūkio ministerija ir kitomis valstybės institucijomis įgyvendinti valstybės viešųjų pirkimų politiką).

Audito metu minėtų duomenų nebuvo gauta. VPT direktorius paaiškino, kad „VP tarnyba viešiesiems pirkimams perkančiųjų organizacijų panaudotų lėšų taupaus naudojimo neskaičiuoja“, tačiau taupumo siekia, skatindama (išsiųsdama raštą) perkančiąsias organizacijas pirmą vietą preliminarioje pasiūlymų eilėje skirti mažiausią kainą arba ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą pateikusiam tiekėjui (rangovui) (tai atitinka veiksmus, nurodytus audituojamu laikotarpiu galiojusio VPĮ 26 straipsnio 4 dalyje).

Daroma išvada, kad vieno pagrindinių VPT uždavinių vykdymas – siekis taupyti valstybės lėšas – Tarnyboje suprantamas kaip perkančiųjų organizacijų skatinimas laikytis VPĮ nuostatų, kurių jos ir taip privalo laikytis.

Pastebėjimas: VPT neturi objektyvių kriterijų, kurie įgalintų nustatyti jos vaidmenį, siekiant lėšų taupymo viešųjų pirkimų procese, todėl nėra galimybės nustatyti, koks vieno pagrindinių Tarnybos uždavinių vykdymo efektyvumas.

Audito metu buvo analizuojama, kaip atskirais atvejais Tarnyba reagavo į informaciją apie faktinį arba galimą netaupų lėšų naudojimą:

Pavyzdys: VšĮ Kauno medicinos universiteto klinikos (toliau – KMUK) 2002 metais organizavo konkursą dirbtiniams širdies vožtuvams įsigyti (konkurso dokumentacija patvirtinta 2002-04-23 generalinio direktoriaus prof. J.Pundziaus). Dokumentacijoje buvo nurodyta, kad pasiūlymų vertinimo kriterijumi bus laikoma mažiausia diskontuota kaina (diskonto koeficientas lygus 1), tačiau dokumentacijos specialiuosiuose reikalavimuose papildomai buvo nurodyta, kad „vertinant pasiūlymus, bus atsižvelgiama į KMUK kardiologų sukauptą patirtį, naudojant dirbtinius širdies vožtuvus ir kitas išvardintas medicinos priemones“.

Vadovaujantis šiuo papildomu kriterijumi, vertinant dirbtinių mechaninių širdies vožtuvų su didesniu pralaidumu pasiūlymus, konkurso laimėtoju buvo pasiūlyta pripažinti St.Jude Medical Export GmbH, kurio pasiūlymas buvo brangesnis už pigiausią 12,6 tūkst. Lt. Vertinant dirbtinių biologinių širdies vožtuvų, skirtų protezuoti aortos vožtuvą, pasiūlymus, konkurso laimėtoju buvo pasiūlyta pripažinti tą patį tiekėją – St.Jude Medical Export GmbH, kurio pasiūlymas buvo brangesnis už pigiausią 11,4 tūkst. Lt. Brangesnio pasiūlymo pasirinkimas buvo motyvuotas tuo, kad KMUK specialistai minėtų vožtuvų taikyme turi patirtį ir jų kokybę vertina gerai.

Vadovaujantis pasiūlymų vertinimo metu galiojusio VPĮ 26 straipsnio 4 dalimi, vertinimo kriterijumi galėjo būti mažiausia pasiūlyta kaina arba ekonomiškai naudingiausias

pasiūlymas. KMUK pasirinktas ir taikytas pasiūlymų vertinimo būdas, kai subjektyvi specialistų nuomonė sąlygojo brangesnės prekės įsigijimą, nebuvo numatytas Viešųjų pirkimų įstatyme.

VPT Atskaitomybės ir analizės skyrius užfiksavo minėtą faktą, kaip galimą VPĮ pažeidimą, priskirdamas jį kategorijai „Vertinimo kriterijus yra pasiūlyta kaina, tačiau sutartis sudaryta ne su mažiausią kainą pasiūliusių tiekėju“. Tarnyba jokių veiksmų KMUK atžvilgiu šios informacijos pagrindu nesiėmė ir tuo neužtikrino taupaus lėšų naudojimo.

Pastebėjimas: Egzistuoja rizika, kad Tarnyba nepilnai užtikrina uždavinio siekti taupaus lėšų naudojimo tinkamą vykdymą, kai Tarnybą pasiekia informacija apie netaupų lėšų naudojimą.

Pavyzdys: VPĮ 34 straipsnio 7 dalimi buvo nustatyta, kad draudžiama didinti pirkimo kainą per visą pirkimo sutarties galiojimo laiką ir keisti privalomas konkurso metu nustatytas sudarytos pirkimo sutarties sąlygas, išskyrus tuos atvejus, kai pirkimo kainai įtaką daro pasikeitę mokesčiai arba kai prekių ir paslaugų rinkos kainos pokytis yra ne mažesnis kaip 10 procentų ir to nebuvo galima numatyti sudarant pirkimo sutartį. Tokiais atvejais perkančioji organizacija privalėjo gauti Viešųjų pirkimų tarnybos sutikimą.

KMUK, susidarius įstatyme nurodytoms aplinkybėms, yra kreipisį į VPT minėto sutikimo. KMUK Tarnybai kartu su prašymu leisti padidinti perkamų naftos produktų kainas pateikė informaciją apie AB „Mažeikių nafta“ produktų kainas 2002-02-26, 2002-10-21, 2002-07-18, 2002-10-09 dienomis (kiekviename AB „Mažeikių nafta“ dokumente akcentuota, kad pateiktos kainos galioja **tik tą dieną, kuri yra konkrečiai nurodyta**).

VPT, išanalizavusi pateiktus dokumentus ir nutarusi, kad informacija apie „momentines“ kainas yra pakankamas pagrindas tvirtinti, jog kainos rinkoje pakilo, sutiko, kad KMUK padidintų naftos produktų pirkimo sutarčių kainas.

Vadovaujantis VPT direktoriaus 2000-05-11 įsakymu Nr. 38 „Dėl perkančiųjų organizacijų prašymų pateikimo ir nagrinėjimo tvarkos patvirtinimo“ patvirtintos Perkančiųjų organizacijų ir Viešojo pirkimo komisijų prašymų dėl Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sutikimų, numatytų Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 26 straipsnio 3 dalyje, 34 straipsnio 2 ir 7 dalyse bei 37 straipsnio 3 dalyje, pateikimo ir nagrinėjimo tvarkos 12.3.2 punktu, KMUK turėjo pateikti Statistikos departamento ar kitų kompetentingų institucijų (Konkurencijos tarybos, Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos, Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūros ar kt.) pažymas arba rinkos tyrimo rezultatus, patvirtinančius atitinkamų rinkos kainų padidėjimą nuo sutarties sudarymo iki prašymo pateikimo. Auditorių nuomone, šiuo konkrečiu atveju AB „Mažeikių nafta“ informacija apie kainas negali būti laikoma tinkama sutarties kainos didinimo požiūriu dėl savo fragmentiškumo bei

nepakankamo nešališkumo. Be to, aukščiau minėtoje Tvarkoje nurodyta, kad pažyma laikytina tinkama, jei ji yra gauta iš Statistikos departamento ar kitų kompetentingų institucijų. AB „Mažeikių nafta“ negalėtų būti laikoma tokia institucija: greičiau – ūkio subjektu, įmone, tiekėju, gamintoju ar pan. Daroma išvada, kad VPT turėjo pagrindą nesutikti didinti sutarčių kainas arba turėjo paprašyti pateikti papildomus (reikalavimus atitinkančius) dokumentus.

Pastebėjimas: Tarnyboje nebuvo užtikrintas VPT direktoriaus 2000-05-11 įsakymo Nr. 38 „Dėl perkančiųjų organizacijų prašymų pateikimo ir nagrinėjimo tvarkos patvirtinimo“ vykdymas: kai kuriais atvejais sutikimas didinti sutarčių kainas duodamas, neišanalizavus pateiktų dokumentų tinkamumo ir informacijos patikimumo. Tai galėjo sąlygoti netaupų lėšų naudojimą.

IŠVADA: Tarnyba neturi objektyvių kriterijų, kurie įgalintų nustatyti jos vaidmenį, siekiant lėšų taupymo viešųjų pirkimų procese, todėl nėra galimybės nustatyti, koks vieno pagrindinių Tarnybos uždavinių vykdymo efektyvumas.

Egzistuoja rizika, kad Tarnyba neužtikrina uždavinio siekti taupaus lėšų naudojimo tinkamo vykdymo: nesant reikiamo pagrindo sutinkama, kad perkančiosios organizacijos didintų sutarčių kainas, Tarnybą pasiekus informacijai apie netaupų lėšų naudojimą, nesiimama efektyvių priemonių.

VPT FUNKCIJA VERTINTI PIRKIMŲ SISTEMĄ IR RENGTI PASIŪLYMUS, KAIP JĄ TOBULINTI

Viena iš Tarnybos funkcijų, nurodytų jos nuostatuose, buvo vertinti pirkimų sistemą ir rengti pasiūlymus, kaip ją tobulinti. Auditoriams buvo pateikta ši informacija apie viešųjų pirkimų tvarkos tobulinimo kryptis:

- parengti Viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimų projektai;
- parengti pasiūlymai dėl kitų institucijų parengtų teisės aktų suderinamumo su Viešųjų pirkimų įstatymu bei jį lydinčiais teisės aktais;
- parengti pasiūlymai dėl viešųjų pirkimų informacinės sistemos ir viešųjų pirkimų monitoringo informacinės sistemos sukūrimo ir viešųjų pirkimų perkėlimo į elektroninę terpę;
- parengtas pasiūlymas dėl viešųjų pirkimų specialistų rengimo aukštosiose ir aukštesniosiose mokyklose tikslingumo
- parengtas pasiūlymas dėl Tarnybos institucinių gebėjimų stiprinimo.

Iš pateiktos informacijos matyti, kad Tarnyba, vertindama ir tobulindama viešųjų pirkimų sistemą, dažniausiai apsiribodavo būtiniais atlikti veiksmais: parengti įstatymo pakeitimų projektus, suderinti kitų institucijų teisės aktus su viešųjų pirkimų įstatymu ir jį lydinčiais teisės aktais, perkelti viešuosius pirkimus į elektroninį terpę ir pan. Audito metu buvo siekiama gauti duomenų apie Tarnybos atliekamą viešųjų pirkimų sistemos analizę ir pačios Tarnybos iniciatyva pateiktus pasiūlymus dėl jos tobulinimo (buvo daroma prielaida, kad dalis tobulintinų sistemos elementų gali kilti iš perkančiųjų organizacijų ar tiekėjų (rangovų)). Tokių duomenų auditoriams nebuvo pateikta. Auditoriai savo iniciatyva atrinko keletą pavyzdžių detalesnei analizei, tikslu nustatyti, kaip VPT užtikrino tinkamą minėtos funkcijos vykdymą.

Pavyzdys: Tarnyba 2002 m. kovo mėn. 19-26 d. KMUK atliko viešojo pirkimo vykdymo tvarkos tikrinimą (2002-03-29 ataskaita Nr.27), siekdama nustatyti, ar 2001 metais vykdyti medicinos įrangos viešieji pirkimai iš vienintelio šaltinio atitiko VPĮ ir kitų su jo įgyvendinimu susijusių teisės aktų reikalavimus. Tikrinimo metu buvo nustatyta eilė VPĮ pažeidimų. Tikrinimas buvo užbaigtas įpareigojimu apsvarstyti VPT minėtus pažeidimus, pranešti Viešųjų pirkimų tarnybai apie svarstymo rezultatus ir ateityje laikytis nustatytos viešųjų pirkimų tvarkos (2002-04-24 raštas Nr. 24-769 „Dėl viešųjų pirkimų patikrinimo rezultatų“).

Valstybės kontrolė 2003 m. liepos-rugpjūčio mėn. atliko KMUK Viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės 2001-2003 metais vertinimą. KMUK audito metu pateikė šiuos duomenis apie pirkimų iš vienintelio šaltinio atlikimą, kuriems **nebuvo gautas privalomas Lietuvos Respublikos Vyriausybės sutikimas**:

- 2001 m. rugsėjo – gruodžio mėn. už 213,3 tūkst. Lt arba **19 kartų**;
- 2002 m. sausio – gegužės mėn. už 567,7 tūkst. Lt arba **80 kartų** (arba **51 kartą** iki minėto VPT viešojo pirkimo vykdymo tvarkos tikrinimo).

Tvarkos, įpareigojančios gauti Lietuvos Respublikos Vyriausybės sutikimą pirkimui iš vienintelio šaltinio, nesilaikymas KMUK darbuotojų buvo aiškinamas šiomis aplinkybėmis: nėra galimybių prognozuoti medicinos prietaisų gedimus – prietaisams sugedus, juos remontuoti būtina skubos tvarka, todėl pasirenkamas pirkimo iš vienintelio šaltinio būdas, kaip reikalaujantis mažiausiai laiko sąnaudų. Priešingu atveju, kaip nurodyta KMUK 2002-04-15 rašte Nr.19-260 Viešųjų pirkimų tarnybai, sveikatos priežiūros įstaiga negalėtų atlikti savo pagrindinės funkcijos – užtikrinti savalaikes ir kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas. Rašte akcentuojama, kad minėta problema yra **iškilusi jau 1998 metais** ir buvo žinoma tiek Sveikatos apsaugos ministerijos, tiek Lietuvos Respublikos Vyriausybės lygmenyje.

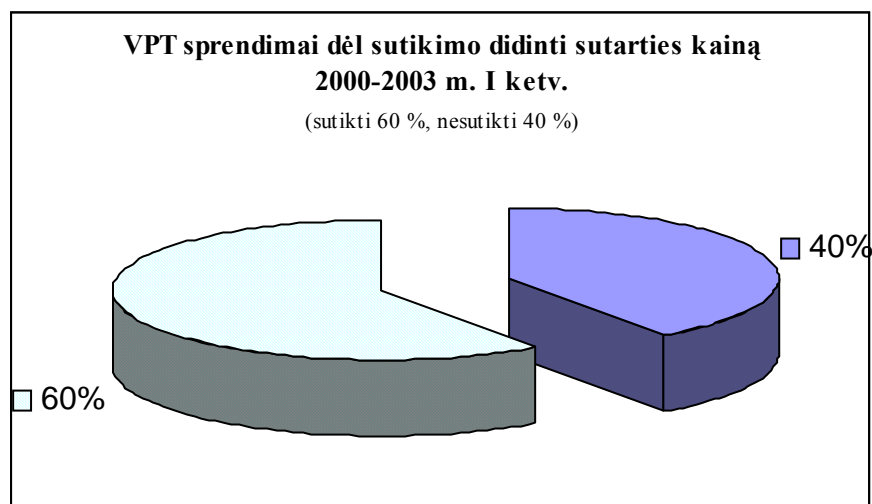
Atsižvelgiant į tai, kad minėta **pirkimo iš vienintelio šaltinio problema egzistavo apie 3,5 metų** ir į tai, kad VP įstatymo nuostatų buvo nesilaikyta daug kartų, Tarnyba galėjo arba

taikyti atitinkamas poveikio priemones, arba savalaikiai parengti pasiūlymus dėl viešųjų pirkimų tvarkos patobulinimo, kas buvo tiesioginė jos funkcija, nustatyta tuo metu galiojusio Viešųjų pirkimų įstatymo 5 straipsnio 3 dalies 6 punktu. Jokių poveikio priemonių Tarnyba KMUK atžvilgiu **netaikė**, o problema dalinai buvo išspręsta tik 2002-05-02, įsigaliojus VP įstatymo pataisoms (*pavyzdžio pabaiga*).

Pastebėjimas: Tarnyba nepakankamai aktyviai kėlė problemą tobulinti VP sistemą, atliekant pirkimus iš vienintelio šaltinio: problema sveikatos apsaugos srityje egzistavo apie 3,5 metų.

Kaip buvo minėta, VPĮ 34 straipsnio 7 dalimi buvo nustatyta, kad draudžiama didinti pirkimo kainą per visą pirkimo sutarties galiojimo laiką ir keisti privalomas konkurso metu nustatytas sudarytos pirkimo sutarties sąlygas, išskyrus tuos atvejus, kai pirkimo kainai įtaką daro pasikeitę mokesčiai arba kai prekių ir paslaugų rinkos kainos pokytis yra ne mažesnis kaip 10 procentų ir to nebuvo galima numatyti sudarant pirkimo sutartį. Tokiais atvejais perkančioji organizacija privalėjo gauti VPT sutikimą.

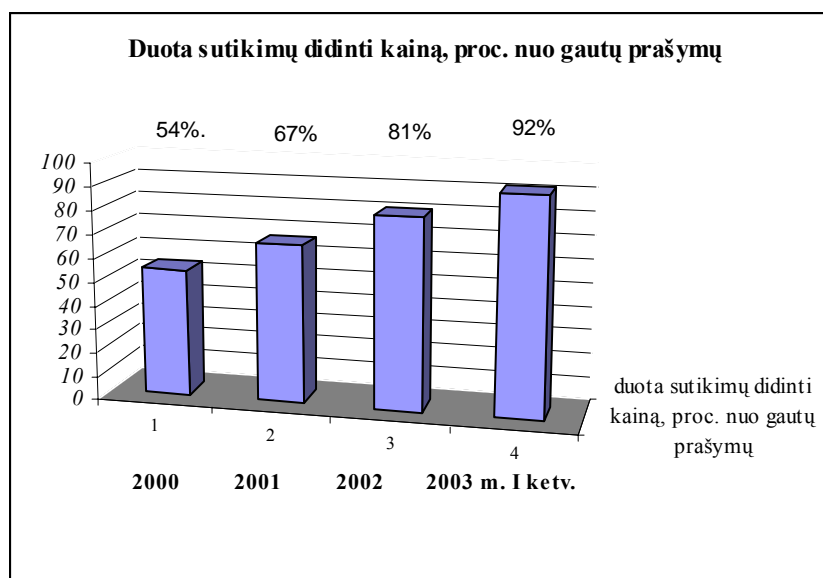
VPT duomenimis 2000 m. buvo gauti 135 prašymai dėl sutikimo didinti pirkimo kainą, 2001 m. – 174, 2002 m. – 96, 2003 m. I ketvirtį – 25. VPT sutiko su pirkimo kainos didinimu: 2000 m. – 73 kartus, 2001 m. – 117 kartų, 2002 m. – 78 kartus, 2003 I ketvirtį – 23 kartus, t.y. 291 kartą iš 430 arba vidutiniškai 2 atvejais iš 3 VPT sprendimu perkančiosioms organizacijoms buvo leista didinti pirkimo sutartyje nustatytą kainą.

Iš šių faktų sektų išvada, kad 291 kartą perkančiosios organizacijos, sudarydamos pirkimo sutartį, negalėjo numatyti didesnio kaip 10 procentų rinkos kainų augimo arba mokesčių

pasikeitimo. VPT duomenimis dažniausiai kreipiamasi dėl sutikimo didinti naftos ir maisto produktų kainas.

Atkreiptinas dėmesys, kad 2000-2003 m. I ketv. laikotarpiu tendencingai didėjo VPT sprendimų sutikti su kainos didinimu skaičius:

VPT paaiškino, kad sprendimai sutikti didinti kainas duodami, vadovaujantis perkančiosios organizacijos pateiktų pažymų ar rinkos tyrimų rezultatų pagrindu. Pati VPT rinkos analizės **neatlieka, nes „nėra įpareigota“**. Be to, VPT, sutikdama dėl kainos didinimo, nenustato, kiek ji gali būti padidinta – tai, anot direktoriaus, **paliekama perkančiosios organizacijos atsakomybei**.

Pažymėtina, kad aplinkybės, verčiančios didinti sutarties kainą galimos tiek pat, kiek aplinkybės, leidžiančios šią kainą mažinti (priešingu atveju rinkoje būtų stebimas nuolatinis tam tikrų prekių ar paslaugų brangimas, tačiau konkurencingoje rinkoje tai beveik neįmanoma). Vadovaujantis VP tarnybai keliamu uždaviniu – siekti lėšų taupymo – ir audituojamu laikotarpiu galiojusio VPĮ 5 straipsnio 3 dalies 6 punktu nustatyta funkcija vertinti pirkimų sistemą ir rengti pasiūlymus, kaip ją tobulinti, VPT turėjo ir galėjo užtikrinti, kad pirkimo sutarties kainos didinimas būtų susijęs **tik su objektyviu poreikiu ją didinti**. Faktiškai VPT, nusprendusi sutikti didinti kainą, nenustatydavo kainos padidinimo laikotarpio (pvz. sezonui, ketvirčiui, iki tam tikrų aplinkybių atsiradimo), nekontroliavo, kiek ji didinama, taip pat nekontroliavo, ar ji mažinama, išnykus aplinkybėms, dėl kurių ji buvo padidinta. Minėti trūkumai buvo pašalinti, įsigaliojus naujos redakcijos Viešųjų pirkimų įstatymui ir Tarnybai 2003-02-25 patvirtinus Viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių kainodaros nustatymo metodiką.

Auditorių nuomone, Taryba turėjo aktyviau kontroliuoti sutartinių kainų didinimo procesus, nes tai susiję su jos tiesioginiu uždaviniu – siekti taupaus lėšų naudojimo, analizuoto aukščiau pateiktame skirsnyje. Žemiau pateikiamas pavyzdys iliustruoja, kaip nepakankama perkančiųjų organizacijų kontrolė po Tarybos duoto sutikimo didinti sutarties kainą galėjo sąlygoti netaupų lėšų panaudojimą:

Pavyzdys: Tarybos 2002-11-20 rašte Nr.24-2150 KMUK „Dėl prašymo sutikti, kad būtų padidintos pirkimo sutarties kainos“ ir 2002-03-15 rašte Nr.24-464 „Dėl prašymo sutikti, kad būtų padidinta pirkimo sutarties kaina“ atkreipia dėmesį į tai, kad Taryba nenustato sutarties kainų padidinimo dydžio, nes tai turi būti atliekama sutarties šalių susitarimu ir kad Taryba rekomenduoja prekių kainoms sumažėjus, kainų pokyčius vėl derinti su tiekėju.

Analizuojant Statistikos departamento pateiktą informaciją apie naftos produktų kainas ir lyginant ją su faktiniu šių produktų įsigijimu, nustatyta, kad KMUK 2001-12-12 pirko iš UAB „Rekolos“ A-95 markės benzina po **2,16 Lt/ltr**, o A-92 benzina – po **2,04 Lt/ltr**. Statistikos departamento duomenimis 2001 metų gruodžio mėnesį vidutinės mažmeninės benzino kainos buvo: A-95 – 2,06 Lt/ltr, t.y. didmeninė įsigijimo kaina buvo 0,1 Lt/ltr didesnė negu mažmeninė, o A-92 atveju – 0,07 Lt/ltr didesnė negu mažmeninė (1,97 Lt/ltr).

Minėtas reiškinys siejamas su perkamų prekių kainų svyravimu sutarties laikotarpiu. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad **VPT neįpareigoja, o tik rekomenduoja** kainas iš naujo derinti su tiekėju, joms pakitus perkančiosios organizacijos naudai, išlieka rizika, kad toks ydingas reiškinys gali būti paplitęs labai plačiai. Ar jis turi masinį pobūdį, auditorių nuomone, turėjo analizuoti VPT ir savalaikiai parengti pasiūlymus dėl viešųjų pirkimų tvarkos tobulinimo. **Duomenų, kad Taryba būtų analizavusi šį atvejį KMUK, nėra gauta** (pavyzdžio pabaiga).

Pastebėjimas: Egzistavusi sutarčių kainų didinimo tvarka sudarė prielaidas netaupiam lėšų naudojimui: Taryba, nusprendusi sutikti didinti kainą, nenustatydavo kainos padidinimo laikotarpio, nekontroliavo, kiek ji didinama, taip pat nekontroliavo, ar ji mažinama, išnykus aplinkybėms, dėl kurių ji buvo padidinta. Sutikimų, neužtikrinant tinkamos kontrolės, pastarųjų kelerių metų laikotarpiu Taryboje buvo duodama vis daugiau.

Minėti trūkumai buvo pašalinti, įsigaliojus naujos redakcijos Viešųjų pirkimų įstatymui ir Tarybai 2003-02-25 patvirtinus Viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių kainodaros nustatymo metodiką.

Pastarąjį dešimtmetį į visuomenės gyvenimą aktyviai skverbiasi modernios technologijos, tiek privatus sektorius, tiek viešasis sparčiai kompiuterizuojamas, diegiama ir atnaujinama programinė įranga, nemaža dalis darbų perkeliama į elektroninę terpę. Dėl šios

priežasties plečiasi ir, reikia manyti, plėsis ateityje viešojo sektoriaus pirkimų apimtys informacinių technologijų srityje.

Reikia pažymėti, kad minėti pirkimai glaudžiai susiję ne tik su materialiu objektu įsigijimu (personaliniais kompiuteriais, tarnybinėmis stotimis, spausdintuvais) bet ir su programine įranga, neturinčia materialaus pavidalo. Tokių objektų pirkimo patirtis Lietuvoje dar labai menka: nėra vertės nustatymo ir pagrindimo metodikos, aiškių vertinimo kriterijų, nesukaupta statistinė informacija apie informatikų darbo įkainius, atskirų produktų vidutines kainas. Perkančiosios organizacijos priverstos pačios savarankiškai (kartais nekvalifikuotai) rengti konkurso dokumentus, lyginti ir vertinti pasiūlymus, nors metodinis vadovavimas šiais klausimais priskirtinas būtent Tarnybai.

Atsižvelgdami į turimus duomenis apie pažeidimus, vykdam informacinių technologijų pirkimus Valstybinėje ligonių kasoje bei Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje 2001 metais (kiekvieno pirkimo vertė po keletą milijonų litų), auditoriai mano, kad Tarnyba, reglamentuodama viešųjų pirkimų sistemą, turėjo kreipti ypatingą dėmesį į šią sferą – ypač po minėtų pažeidimų paaiškėjimo 2002 metais (Tarnyba tikrinimus VSDFV ir VLK atliko 2001 m. lapkričio mėn. ir 2002 m. sausio mėn.). Praėjus daugiau kaip 2 metams nuo pirkimo procedūrų, Tarnyba nėra inicijavusi informacinių technologijų pirkimų tvarkos tobulinimo.

Pastebėjimas: Paaiškėjus problemoms informacinių technologijų pirkimų srityje, Tarnyba neinicijavo šių pirkimų tvarkos tobulinimo.

Iki 2003-03-01 galiojęs viešųjų pirkimų įstatymas numatė galimybę įsigyti prekes, darbus ar paslaugas iš vienintelio šaltinio. Įstatymo 32 straipsnio 1 dalyje buvo nurodyta, kad „Perkančioji organizacija gali nusipirkti prekių, darbų arba paslaugų, pakvietusi pateikti pasiūlymą **vienintelį** tiekėją (rangovą), su kuriuo perkančioji organizacija gali derėtis dėl pasiūlymo turinio, kainos ir sutarties sąlygų. To pačio straipsnio 2 dalyje buvo nurodytos sąlygos, kurioms esant galimas pirkimas iš vienintelio šaltinio. Viena iš sąlygų - dėl ypatingų įvykių, kurių nebuvo galima numatyti, išskyla skubus prekių, paslaugų arba darbų poreikis ir todėl neįmanoma arba netikslinga rengti konkurso ar taikyti kitų pirkimo būdų procedūrų. Esant šiai sąlygai, yra įmanomi alternatyvūs pirkimai, t.y. reikiamas prekes, darbus ar paslaugas gali pasiūlyti ne vienas, bet keli tiekėjai. Nei viešųjų pirkimų įstatymas, nei kiti teisės aktai nenumatė tvarkos, kaip perkančioji organizacija turi atsirinkti vienintelį tiekėją, jei yra keli galimi tiekėjai.

Pavyzdys. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2001 m. birželio 27 d. nutarimu Nr. 792 “Dėl sutikimo vykdyti viešąjį pirkimą iš vienintelio šaltinio” sutiko, kad Muitinės departamentas vykdytų viešąjį pirkimą iš vienintelio šaltinio – pirktų iš UAB „Hewlett-Packard” integruotos muitinės informacinės sistemos taikomosios programinės įrangos diegimo ir integruoto duomenų

perdavimo tinklo projektavimo paslaugas. Pirkimo iš vienintelio šaltinio motyvas - dėl ypatingų įvykių, kurių nebuvo galima numatyti, iškyla skubus prekių, paslaugų arba darbų poreikis ir todėl neįmanoma arba netikslinga rengti konkurso ar taikyti kitų pirkimo būdų procedūrų. Kandidatais tapti MIS kūrimo rangovais, Muitinės departamento 2001-04-12 raštu Nr. CM01-06-985 buvo pakviesti dalyvauti UAB „Baltic Amadeus“, AB „Alna“ ir UAB „Hewlett-Packard“, t.y. ne vienintelis, o trys kandidatai (2003-10-08 „Viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės Muitinės departamente prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2000-2003 m. vertinimo“ ataskaita Nr.2040-5-5).

Panašus neaiškumas yra ir nuo 2003-03-01 įsigaliojusiame viešųjų pirkimų įstatyme. Įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 4 punkte yra numatyta, kad „jeigu neišvengiamai būtina pirkimą atlikti ypač skubiai dėl įvykio, kurio perkančioji organizacija negalėjo numatyti, kai tokio pirkimo neįmanoma atlikti atviro, riboto konkurso ar skelbiamų derybų būdais šiame Įstatyme numatytais terminais,, prekės, paslaugos ar darbai gali būti perkami neskelbiamų derybų būdu. Įstatymo 46 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose atitinkamai nurodoma, kad „kai kviečia jose dalyvauti daugiau kaip vieną kandidatą“ ir „kai kviečia jose dalyvauti tik vieną kandidatą.“ Nei viešųjų pirkimų įstatymas, nei kiti teisės aktai nedetalizuoja tvarkos, kaip organizacija turi nuspręsti kviešti tik vieną ar kelis kandidatus.

IŠVADA: Tarnyba nerodė savalaikės iniciatyvos tobulinti viešųjų pirkimų tvarką:

- sveikatos priežiūros srityje;
- informacinių technologijų pirkimų srityje.
- kai egzistavusi tvarka galėjo sąlygoti netaupų lėšų naudojimą.

Tarnyba turėtų atkreipti dėmesį, kad nepakankamai reglamentuotas pirkimas neskelbiamų derybų būdu: nei viešųjų pirkimų įstatymas, nei kiti teisės aktai nedetalizuoja tvarkos, kaip organizacija turi nuspręsti kviešti tik vieną ar kelis kandidatus.

VPT FUNKCIJA KONTROLIUOTI, KAD ATLIEKANT VIEŠUOSIUS PIRKIMUS BŪTŲ LAIKOMASI VPĮ IR SU JO ĮGYVENDINIMU SUSIJUSIŲ TEISĖS AKTŲ REIKALAVIMŲ

Teisėtumas viešųjų pirkimų procese gali būti laikomas viena pagrindinių skaidraus ir taupaus lėšų panaudojimo sąlygų. Audito metu buvo analizuojama, kaip VPT kontroliuoja viešųjų pirkimų įstatymo ir kitų teisės aktų laikymąsi. Analizei buvo panaudota ir Valstybės kontrolės sukaupta informacija.

Tarnybos veikla kontroliuojant, kad atliekant viešuosius pirkimus būtų laikomasi VPĮ ir su jo įgyvendinimu susijusių teisės aktų reikalavimų įvairiapusė: Tarnyba prašė perkančiųjų organizacijų pateikti pirkimo dokumentus vertinimui, o taip pat savo iniciatyva atlikdavo tikrinimus perkančiosiose organizacijose. Gavusi skundą iš perkančiosios organizacijos dėl galimo pirkimo tvarkos pažeidimo pradinėje pirkimo organizavimo fazėje, organizuodavo skundo nagrinėjimą Nepriklausomoje viešųjų pirkimų ginčų nagrinėjimo komisijoje (toliau – NVPGNK). Tarnyba pateikė šiuos duomenis apie viešųjų pirkimų tvarkos laikymosi kontrolę:

	2000 m.	2001 m.	2002 m.	Ankstesni laikotarpiai	
	INFORMACIJA APIE PIRKIMUS				
Pirkimų vertė	2,1-2,2 mlrd. litų kasmet				
Pirkimų, dėl kurių sudarytos pirkimų sutartys, skaičius	2753	3248	3235		
Perkančiųjų organizacijų skaičius	500-570				
	SKUNDŲ NAGRINĖJIMAS NVPGNK			1998 m.	1999 m.
Gauta skundų	84	86	97	118	251
priimti sprendimai:					
panaikinti komisijos sprendimą ir nutraukti pirkimo procedūras	20	23	18	19	27
Įpareigoti perkančiąją organizaciją pakartotinai apsvarstyti pateiktus pasiūlymus	28	32	31	22	76
Skundo netenkinti ir leisti PO tęsti pirkimo procedūras	24	20	21	63	87
Skundo nagrinėjimą nutraukti ir kiti sprendimai	2	5	5	14	24
	PERKANČIŲJŲ ORGANIZACIJŲ PIRKIMO KOMISIJŲ SPRENDIMŲ IR VEIKSMŲ VERTINIMAS				
Pareikalauta pateikti pirkimo dokumentus vertinimui	283	343	303	720	1563
Vertinimo išvados					
patikslinti pirkimo dokumentus	32	7	-		
pakartoti pirkimo procedūras	23	6	9		23
papildomai narinėti pateiktus pasiūlymus	26	44	29		46
ATP protokolai:					
atvejų (iš jų Vilniuje esančioms PO)	1 (0)	5 (0)	4 (0)		
bendra baudų suma, Lt	700	3300	2100		
VPT veiksmų ir sprendimų apskundimas teismui (11 kartų)	Teismas įpareigojo VP tarnybą leisti tęsti pirkimo procedūras – 3 kartai Teismas paliko galioti VPT sprendimą – 1 k. Byla nutraukta – 1 k. Byla eigoje – 1 k. Teismas skundą atmetė - 4 k. Skundas atsiimtas – 1 k.				

Kontrolės ir prevencijos skyriaus atlikti tikrinimai

	2000 m.	2001 m.	2002 m.	Pastabos
VPT iniciatyva (iš jų Vilniuje esančiose PO)	2 (1)	0 (0)	10 (3)	2003 m. plane Vilniuje esančiose PO suplanuota atlikti tikrinimų – 4 (iš 14)
Ne VPT iniciatyva	3	10	5	
VPT iniciatyva tikrintų pirkimų pobūdis	Statyba, remontas		Maisto produktai – 2 Medicina, farmacija – 3 Statyba, remontas – 3 Laboratorinė įranga – 1 Konsultacinės paslaugos -1	2002-06-11 VPT direktoriaus įsakymas Nr.66 nustatė atrankos taisykles

Palyginus pateiktus duomenis su vykdytais pirkimais, gauti šie rezultatai:

VPT paprašė pateikti pirkimo dokumentus vertinimui apytikriai 1 atveju iš 10, skaičiuojant nuo sudarytų sutarčių skaičiaus;

VPT savo iniciatyva patikrino perkančiųjų organizacijų:

2000 m. - 0,4 proc.

2001 m. – **nė vienos**

2002 m. – 1,75 proc.

VPT kitų institucijų prašymu ar pavedimu patikrintų perkančiųjų organizacijų:

2000 m. - 0,5 proc.

2001 m. – 1,75 proc.

2002 m. - 0,9 proc.

Iš pateiktų duomenų daroma išvada, kad VPT kontrolės funkcija buvo orientuota tik į 1-3 proc. visų perkančiųjų organizacijų.

2003 m. buvo planuojama patikrinti 14 perkančiųjų organizacijų arba 2,5 proc. nuo bendro jų skaičiaus.

VPT 2000-2002 m. laikotarpiu savo iniciatyvą tikrinti perkančiąsias organizacijas orientavo į ne Vilniuje esančias organizacijas – iš 12 tikrinimų sostinėje atlikti 4; tiek pat buvo planuojama ir 2003 m. – 4 perkančiąsias organizacijas.

Baudų už VPI pažeidimus 2000 m. skirta 700 Lt, 2001 m. - 3300 Lt, 2002 m. - 2100 Lt. Iš viso 10 atvejų per 3 metus, be to, nė karto Vilniuje esančių perkančiųjų organizacijų atžvilgiu, nors jų šiame regione yra santykinai daug. Tarnybos teigimui, 2003 metais už viešųjų pirkimų tvarkos pažeidimus baudos skiriamos dažniau.

Pastebėjimas: VPT retai naudojosi jai suteikta teise skirti baudas už VPI pažeidimus perkančiosioms organizacijoms: iš viso 10 atvejų per 3 metus.

VPT kontrolės funkcija orientuota tik į 1-3 proc. visų perkančiųjų organizacijų.

VPT 2000-2003 m. laikotarpiu savo iniciatyvą tikrinti perkančiąsias organizacijas orientavo į ne Vilniuje esančias organizacijas, nors šiame regione jų yra santykinai daug.

Kaip aukščiau buvo minėta, VPT 2002 m. kovo mėn. 19-26 d. KMUK atliko viešojo pirkimo vykdymo tvarkos tikrinimą. Pažymėtina, kad VPT (Atskaitomybės ir analizės skyrius) prieš šį patikrinimą turėjo informaciją ir apie kitokio pobūdžio galimus pažeidimus (trūkumus): pirkimų procedūrų ataskaitų pateikimo vėlavimas, neaiškus pasiūlymų vertinimas, perkant medicininę įrangą 2001 metais už 3,3 mln. litų, konkursų nepaskelbimas tarptautiniu mastu (bendra vertė daugiau kaip 10 mln. Lt), tačiau tikrinimo metu į turimą informaciją nekreipė dėmesio. Atkreiptinas dėmesys, kad tikrinimą atlikęs VPT darbuotojas tikrinimui atlikti turėjo atvykti iš Vilniaus į Kauną, todėl, auditorių nuomone, turėjo maksimaliai efektyviai panaudoti turimą informaciją, laiko bei tikrinimui skirtų lėšų išteklius. Nuomonė grindžiama didėjančiu perkančiosios organizacijos rizikingumu, esant dideliame skaičiui įvairios vertės pirkimų:

KMUK vykdytų pirkimų duomenys

Eil. Nr.	Rodiklis	2001 m.	2002 m.	2003-07-24 duomenimis
1.	Bendra pirkimų vertė, Lt	59,0 mln. Lt	51,7 mln. Lt	5,2 mln. Lt
2.	Savarankiškų konkursų skaičius	75	96	58
3.	Sudarytų sutarčių skaičius	295	435	74
4.	Pirkimų iš vienintelio šaltinio skaičius	191	510	35
5.	Pirkimų iš vienintelio šaltinio vertė, Lt	644,7 tūkst. Lt	2242,1 tūkst. Lt	245,2 tūkst. Lt

Pastebėjimas: Tarnyba, betarpiškai tikrindama KMUK – rizikingą perkančiąją organizaciją – nereagavo į Atskaitomybės ir analizės skyriaus pateiktą informaciją apie faktinius bei galimus viešųjų pirkimų tvarkos pažeidimus: nuolatinį pirkimų procedūrų ataskaitų pateikimo vėlavimą, neaiškų pasiūlymų vertinimą, kai pirkimo vertė siekė 3,3 mln. litų, konkursų nepaskelbimą tarptautiniu mastu.

Tarnyba, vykdydama jai priskirtas funkcijas, bendrauja (tiek žodžiu, tiek raštu) su kitomis įstaigomis ir organizacijomis. Audito metu buvo nustatyti atvejai, kai Tarnybai tapo žinoma apie galimus viešųjų pirkimų tvarkos pažeidimus susirašinėjimo su jomis būdu: Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba tiesiogiai nurodė galimus pažeidimus Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje, o Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija (toliau – Kanceliarija) paprašė paaiškinti, ar vykdant konkretų pirkimą neskelbiamų derybų būdu, nebus pažeisti VPĮ reikalavimai. Tarnybos veiksmai išdėstyti žemiau pateiktuose pavyzdžiuose (1 ir 2):

Pavyzdys 1: Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba 2002-01-07 rašte Viešųjų pirkimų tarnybai Nr.1-45-40 “Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos vykdyto

viešojo pirkimo konkurso” atkreipė dėmesį, kad UAB “Etnomedijos intercentras”, kuri pateikė konkursinį pasiūlymą, nenurodė duomenų apie savo sukurtas ir įdiegtas taikomas sistemas bei patirtį ir tai galėjo būti laikoma konkurso sąlygų neatitikimu (vėliau UAB “Etnomedijos intercentras” buvo pripažinta konkurso laimėtoja, nors tinkamai įvykdžius pirkimo procedūras ir atmetus šios bendrovės pasiūlymą, konkursas būtų buvęs laikomas neįvykusi). Tarnyba pagal rašte nurodytą informaciją atliko tikrinimą Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje, kurio metu iš esmės patvirtino Specialiųjų tyrimų tarnybos prielaidas dėl galimų pažeidimų, tačiau atsakingų asmenų atžvilgiu jokių realių poveikio priemonių netaikė.

Pavyzdys 2: Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija 2003-06-24 raštu Nr.400S-592 kreipėsi į VPT su prašymu paaiškinti, ar vykdant BMW automobilių pirkimą neskelbiamų derybų būdu nebus pažeisti VPI reikalavimai. Rašte buvo nurodyta, kad 2003 m. rugpjūčio 25-26 d. Vilniuje vyks Baltijos ir Šiaurės Europos šalių parlamento pirmininkų susitikimas ir kad jam aptarnauti reikės daug automobilių, atitinkančių saugumo ir protokolo reikalavimus. Kanceliarija pažymėjo, kad, įvertinus turimų automobilių būklę, buvo padaryta išvada, jog renginiui aptarnauti tinka tik turimi BMW automobiliai, tačiau jų nepakanka ir būtina įsigyti papildomai. Kanceliarijos nuomone susidariusią situaciją išspręsti buvo galima, vykdant pirkimą ypatingos skubos tvarka, nes atlikti pirkimą atviro ar riboto konkurso būdu trūko laiko.

VPT 2003-06-26 raštu Nr. 4S-22-1346 “Dėl viešųjų pirkimų procedūrų” paaiškino, kad Tarnybos nuomone, “paklausime pateikti argumentai perkančiosios organizacijos Viešojo pirkimo komisijai šiuo konkrečiu atveju leidžia priimti sprendimą dėl neskelbtinų derybų pirkimo būdo pasirinkimo Viešųjų pirkimų įstatymo 45 straipsnio 1 d. 4 p. pagrindu”. VPT pažymėjo, kad “Vilniuje vyksiančio Baltijos ir Šiaurės Europos šalių parlamento pirmininkų susitikimo laikas (2003 m. rugpjūčio 25-26 d.) **laikytinas** nuo perkančiosios organizacijos nepriklausančia aplinkybe” (*citatos pabaiga*).

Vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo 45 straipsnio 1 d. 4 p., aplinkybės, kuriomis grindžiama ypatinga skuba, jokių būdu negalėjo priklausyti nuo perkančiosios organizacijos. Kadangi Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos minėtame rašte buvo nurodyta, jog turimi automobiliai yra 1994 metų gamybos, jų rida nemažesnė kaip 300000 km, kad yra gauta nusiskundimų iš Vadovybės apsaugos departamento dėl jų neatitikimo saugumo ir protokolo reikalavimams, kyla pagrįstos abejonės, kad automobilių būklė galėjo būti skubaus pirkimo motyvu (beveik neįmanoma, kad visų minimų automobilių būklė tapo netinkama vienu metu ir būtent prieš pat renginį).

Pažymėtina ir tai, kad minėtame rašte Tarnybai konkrečiai nebuvo nurodyta, kada Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija sužinojo apie numatomą renginį, nors pirkimą ypatingos skubos tvarka motyvavo būtent pavėluota informacija. Tarnyba, vadovaudamasi Viešųjų pirkimų

įstatymo 7 str. 1 d., turėjo faktiškai įsitikinti, ar Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos pasirinktas pirkimo būdas buvo teisėtas, t.y. ar tikrai ypatinga skuba nepriklausė nuo perkančiosios organizacijos, tačiau pasikloję paklausime išdėstytais faktais. Daroma išvada, kad Tarnyba neužtikrino tinkamo prevencinių funkcijų vykdymo.

Atkreiptinas dėmesys, kad Tarnyba informaciją apie numatomą pirkimą gavo 2003-06-24, tačiau iki 2003-10-01 nebuvo atlikusi pirkimo procedūrų tikrinimo jų teisėtumo požiūriu (Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija sutartį su UAB "Krasta Auto" dėl BMW automobilių, kaip nurodyta pirkimo procedūrų ataskaitoje, sudarė 2003-07-07). Iš šio konkretaus fakto daroma išvada, kad Tarnyba neužtikrino tinkamos įtakos pirkimo procedūrų eigai iki sutarties sudarymo; taip pat nepareikalavo, kad perkančioji organizacija VPI nustatytais terminais pateiktų pirkimo procedūrų ataskaitą (ataskaita Tarnyboje gauta 2003-09-01, nors turėjo būti pateikta per 14 dienų pirkimui pasibaigus).

Valstybės kontrolė 2002 metais atliko veiklos auditą Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijoje, kurio metu buvo nustatyta eilė grubių VPI pažeidimų, vykdam 2000-2002 metais Lietuvos Respublikos Seimo rūmų ir kitų Seimo kanceliarijai priklausančių pastatų ir patalpų remonto darbus. Duomenų, kad už minėtus pažeidimus Tarnyba būtų taikiusi teisės aktų nustatytas poveikio priemonės atsakingiems asmenims, audito Tarnyboje metu nebuvo gauta. Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija į **numatomų tikrinti (vertinti)** perkančiųjų organizacijų sąrašą, sudarytą 2003-01-20, kuriame yra tokios perkančiosios organizacijos kaip Stonaičių, Zarasų pensionatai, VŠĮ Vilkaviškio bei Misionierių ligoninės, **neįtraukta**.

Kadangi Kanceliarija yra daug kartų padariusi įvairaus pobūdžio Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimus ir todėl pagrįstai gali būti laikoma rizikinga perkančiąja organizacija, Tarnyba, auditorių nuomone, galėjo ir turėjo savalaikiai patikrinti aukščiau minėtų BMW automobilių pirkimo procedūrų teisėtumą pradinėje jų stadijoje, t.y. tik gavus apie tai informaciją. Tarnyba šių savo **tiesioginių funkcijų neatliko**.

Pastebėjimas: Tarnyba savo atlikto tikrinimo metu nustatė VPI pažeidimus VSDFV, tačiau nesiėmė jokių veiksmingų poveikio priemonių perkančiosios organizacijos atžvilgiu (bendra pirkimo vertė 7 mln. litų).

Tarnyba, gavusi paklausimą iš rizikingos perkančiosios organizacijos – Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos – apie numatomą BMW automobilių pirkimą neskelbiamų derybų būdu nesiėmė savalaikių prevencinių priemonių, nepatikrino pirkimo procedūrų teisėtumo, nereagavo į pavėluotą pirkimo procedūrų ataskaitos pateikimą.

Valstybės kontrolė 2002-2003 metais atliko veiklos auditus Valstybinėje ligonių kasoje (toliau – VLK), Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje (toliau – VSDFV), Valstybinėje visuomenės sveikatos priežiūros tarnyboje prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – VVSPT). Šių auditų metu taip pat buvo nustatyta eilė VPĮ pažeidimų, tačiau ir šiuo atveju duomenų, kad už pažeidimus Tarnyba būtų taikiusi teisės aktų nustatytas poveikio priemonės atsakingiems asmenims, nebuvo gauta. Galima daryti prielaidą, kad kai kuriais atvejais poveikio priemonės nebuvo taikomos dėl informacijos trūkumo apie viešųjų pirkimų tvarkos pažeidimus, tačiau jos nebuvo taikomos ir tuo atveju, kai Tarnyba pati juos nustatė arba turėjo realią galimybę juos nustatyti.

VPT perkančiųjų organizacijų priežiūros funkciją atlieka ne tik tikrindama dokumentus vietoje, bet ir prašydama juos pateikti įvertinimui paštu. Analizuojant kriterijus, kurių pagalba buvo atrinkti kai kurie pirkimai, pasigesta Tarnybos siekio įvertinti didesnės rizikos pirkimo dokumentus:

Pavyzdys: 2002-03-13 raštu Nr.24-454 VPT paprašė, kad KMUK pateiktų konkurso buitiniams prietaisams pirkti pirkimo dokumentus, tačiau neprašė pateikti konkurso vedinimo įrangai pirkti pirkimo dokumentų, nors abu konkursai buvo skelbti tame pačiame leidinio „Valstybės žinios“ priede „Informaciniai pranešimai“ (pirkimo vertės – **169 tūkst. Lt ir 2 mln. Lt** atitinkamai).

Pastebėjimas: Tarnyba įvertina apie 10 proc. pirkimo dokumentų, skaičiuojant nuo sudarytų sutarčių skaičiaus, tačiau yra rizika, kad ir tarp atrinktų vertinimui dokumentų nepatenka didesnės vertės pirkimų dokumentai.

IŠVADOS:

Tarnyba nepilnai užtikrino, kad atliekant viešuosius pirkimus būtų laikomasi VPĮ ir su jo įgyvendinimu susijusių teisės aktų reikalavimų, nekontroliavo (arba netinkamai kontroliavo) potencialiai rizikingas perkančiąsias organizacijas ar atskirus pirkimus, nereagavo į atskirus akivaizdžius VP tvarką reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus.

VPT iki audito pradžios retai naudojosi jai suteikta teise skirti baudas perkančiosioms organizacijoms. Silpna prevencinė funkcija gali būti tiesiogiai siejama su nemažėjančiu pažeidimų VP srityje skaičiumi.

VPT kontrolės funkcija orientuota tik į 1-3 proc. visų perkančiųjų organizacijų.

VPT beveik netikrino Vilniuje esančių perkančiųjų organizacijų.

VPT REAKCIJOS Į PAAIŠKĖJUSIUS (GALIMUS) VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO PAŽEIDIMUS ANALIZĖ

Audito metu buvo siekiama nustatyti, kokia informacija apie VPĮ pažeidimus disponuoja VPT ir kaip ja naudojama, vykdant savo funkcijas. Auditoriai pripažįsta, kad ne visi pažeidimai gali būti nustatyti dėl ribotų VPT išteklių, lyginant su pirkimų apimtimi, todėl buvo analizuojama, kaip efektyviai panaudojama turima informacija, kiek Tarnybos darbuotojų su ja dirba. Šią informaciją kaupė Tarnybos Atskaitomybės ir analizės skyrius.

Tarnybos Atskaitomybės ir analizės skyrius, analizuodamas perkančiųjų organizacijų pateiktas pirkimų procedūrų ataskaitas, **galimus** teisės aktais nustatytos tvarkos pažeidimus ar trūkumus suskirstė į grupes. Minėtų grupių skaičius siekia 40. Audito metu buvo susisteminta 2002-01-01 – 2003-01-31 laikotarpiu Tarnyboje gauta informacija. Rezultatai patekti lentelėse.

Duomenys pagal pažeidimo pobūdį

Eil. Nr.	Atskaitomybės ir analizės skyriaus nurodytas galimo pažeidimo ar trūkumo pobūdis (laikotarpis: 2002-01-01 – 2003-01-31)	Galimas pažeidimas užfiksuotas kartų	Poveikio priemonės (VPT duomenys)
1	Pažeistas minimalus 15 dienų terminas nuo pranešimo apie preliminarią pasiūlymų eilę išsiuntimo tiekėjams (rangovams) dienos iki sprendimo priėmimo	110	Pasitvirtino 64 atvejai. Poveikio priemonė – VPT direktoriaus įspėjimas raštu.
2	Neaišku, ar pagrįstai pasirinktas pirkimo būdas	153	Įspėjimai, įtraukimas į numatomo tikrinimo sąrašą
3	Viešasis pirkimas nebuvo paskelbtas leidinio „Valstybės žinios“ priede „Informaciniai pranešimai“ arba tarptautiniu mastu	16	VPT nereaguoja į konkursų nepaskelbtumą tarptautiniu mastu, nes tai, esą, brangu, nors traktuoja faktą kaip pažeidimą.
4	Konkurso dalyvių buvo mažiau nei 3, tačiau pirkimas įvyko	30	Numatyti patikrinimai
5	Pasiūlymų vertinimo kriterijus – kaina, sutartis sudaryta ne su mažiausią kainą pasiūliusiu tiekėju (rangovu)	39	4 organizacijos įtrauktos į numatomo tikrinimo sąrašą (dalis galimų pažeidimų nepasitvirtino). Valstybės kontrolės nustatytais atvejais poveikio priemonių nebuvo.
6	Atmetus netinkamus pasiūlymus, konkurso dalyvių liko mažiau nei 3, tačiau pirkimas įvyko	13	Numatyti patikrinimai
7	Galimas VPĮ 7 str. pažeidimas: nėra ataskaitos 6.1. punkte įrašo, kad perkančioji organizacija tikrina tiekėjo (rangovo) kvalifikaciją	166	VPT įspėjimas raštu – 10 kartų. 15 organizacijų įtrauktą į numatomo tikrinimo sąrašą

			(dalis galimų pažeidimų nepasitvirtino).
8	VPĮ 32 str. nurodytais atvejais pirkimui iš vienintelio šaltinio negautas Lietuvos Respublikos Vyriausybės sutikimas	9	VPT išpėjimas; Valstybės kontrolės nustatytais atvejais poveikio priemonių nebuvo.
9	Ataskaita pateikta pavėluotai	260	Valstybės kontrolės nustatytais atvejais poveikio priemonių nebuvo.
10	Labai daug pirkimų iš vienintelio šaltinio – galimas VPĮ 15 str. pažeidimas	62	VPT nereaguoja į pažeidimus, nes, esą, perkančiosios organizacijos pateikia tinkamus paaiškinimus.
11	Neaiškus pasiūlymų vertinimas	69	Pasitvirtinus informacijai - VPT išpėjimas raštu.
12	Skelbiant pirkimą, objektas skirstomas į dalis; vertinant į dalis neatsižvelgiama (arba skelbiant pirkimą dalių buvo daugiau, vertinant jos apjungiamos)	38	Pasitvirtinus informacijai - VPT išpėjimas raštu, įtraukimas į numatomo tikrinimo sąrašą.
13	Pasiūlymų buvo mažiau nei 3, tačiau vykdomas vokų atplėšimas	16	Pasitvirtinus informacijai - VPT išpėjimas raštu, įtraukimas į numatomo tikrinimo sąrašą.
14	Pasiūlymų vertinimo kriterijus – kaina, tačiau vertinant atsižvelgiama ne tik į kainą	20	Pasitvirtinus informacijai - įtraukimas į numatomo tikrinimo sąrašą; vienai organizacijai surašytas administracinės teisės pažeidimo protokolas.
15	Neaiškios pirkimo procedūros	14	Pasitvirtinus informacijai - įtraukimas į numatomo tikrinimo sąrašą (1 organizacija)
16	Tai pačiai pirkimo daliai tiekėjas (rangovas) pateikia daugiau nei 1 pasiūlymą	43	Įtraukimas į numatomo tikrinimo sąrašą
17	Vertinamas nepilnas pasiūlymas; atmetus jį, liktų mažiau nei 3 pasiūlymai	40	Pasitvirtinus informacijai - įtraukimas į numatomo tikrinimo sąrašą.
	Iš viso galimų pažeidimų ar trūkumų (tame tarpe nenurodyti šioje lentelėje):	1712	Dažniausia poveikio priemonė – išpėjimas arba įtraukimas į numatomo tikrinimo sąrašą.

Pagal VPT, informacija apie galimus pažeidimus laikoma pasitvirtinusia, kai iš Atskaitomybės ir analizės skyriaus gauti duomenys patikrinami ir detaliau išanalizuojami Kontrolės ir prevencijos skyriuje.

Analizuotu laikotarpiu VPT turėjo informaciją apie 1712 galimų VP tvarkos pažeidimų ar trūkumų. Kaip matyti iš lentelėje pateiktų duomenų, VPT šios informacijos pagrindu:

- vienai organizacijai surašė administracinės teisės pažeidimo protokolą (pažeidimo pobūdis: pasiūlymų vertinimo kriterijus – kaina, tačiau vertinant atsižvelgiama ne tik į kainą);
- VPT nereagavo į konkursų nepaskelbimą tarptautiniu mastu, nors traktavo šį faktą kaip VPI pažeidimą;
- esant VPI pažeidimui “konkurso dalyvių buvo mažiau nei 3, tačiau pirkimas įvyko” į pažeidimą nereagavo (taikyta priemonė – įspėjimai, įtraukimas į numatomo tikrinimo sąrašą);
- esant VPI pažeidimui “perkančioji organizacija netikrino tiekėjo (rangovo) kvalifikaciją” – įspėjimas raštu – 10 kartų, 15 organizacijų įtrauktą į numatomo tikrinimo sąrašą, duomenų apie kitas poveikio priemones nėra;
- esant VPI pažeidimui “pasiūlymų vertinimo kriterijus – kaina, sutartis sudaryta ne su mažiausią kainą pasiūliusiu tiekėju (rangovu)”: 4 organizacijos įtrauktos į numatomo tikrinimo sąrašą (dalis galimų pažeidimų nepasitvirtino), duomenų apie kitas poveikio priemones nėra;
- VPI 32 str. nurodytais atvejais pirkimui iš vienintelio šaltinio negautas Lietuvos Respublikos Vyriausybės sutikimas – duomenų apie poveikio priemones nėra;
- esant VPI pažeidimui “tai pačiai pirkimo daliai tiekėjas (rangovas) pateikia daugiau nei 1 pasiūlymą”, perkančiosios organizacijos įtrauktos į tikrinimų sąrašą, duomenų apie kitas poveikio priemones nėra;
- esant pirkimų iš vienintelio šaltinio tvarkos pažeidimui, Tarnyba nereagavo, nes perkančiosios organizacijos, VPT teigimu, pateikė paaiškinimus.

Pastebėjimas: Dažniausia Tarnybos pritaikyta poveikio priemonė už VP tvarkos pažeidimus – įspėjimas arba įtraukimas į numatomo tikrinimo sąrašą. Pažymėtina, kad tai nepriklausė nuo pažeidimo pobūdžio: ar tai buvo pavėluotas ataskaitų pateikimas, ar tai VPI nurodytais atvejais pirkimui iš vienintelio šaltinio negautas Lietuvos Respublikos Vyriausybės sutikimas.

Atlikus aukščiau pateiktų duomenų analizę, nematyti galimų pažeidimų mažėjimo tendencijos atskirais mėnesiais.

Siekiant gauti įvairiapusiškesnę Tarnybos veiklos, kontroliuojant perkančiąsias organizacijas, charakteristiką, iš auditoriams pateiktų duomenų buvo atrinkti duomenys apie didesnės vertės pirkimus. Duomenys buvo vertinami Tarnybos taikytų poveikio priemonių aspektu:

Duomenys pagal pirkimo objektą ir jo vertę

Eil. Nr.	Perkančioji organizacija, pirkimo objektas (skelbimo apie pirkimą data)	Pirkimo suma, mln. Lt	Atskaitomybės ir analizės skyriaus nurodyto galimo pažeidimo pobūdis	Poveikio priemonė, VPT paaiškinimai
1	SP AB „Šiaulių energija“ (gamtinės dujos); 2002-11-09	24,4	Viešasis pirkimas nebuvo paskelbtas tarptautiniu mastu	Nėra
2	VšĮ Kauno medicinos universiteto klinikos (vėdinimo įranga); 2002-03-09	2,0	Sutarties kaina neatitinka pasiūlymo kainos	Pasiūlymai vertinti be PVM, nors VPI nustatė, kad į pasiūlymo kainą turi būti įskaičiuoti visi mokesčiai; poveikio priemonių nebuvo.
3	Vilniaus miesto savivaldybė (garo ir karšto vandens tiekimo paslaugos); 2001-12-29	18,3	Atskaitomybės ir analizės skyrius rekomendavo atkreipti dėmesį į pirkimą, nes neįprastai didelė pirkimo suma	Apsiribota gautų pirkimo dokumentų patikrinimu
4	AB „Vakarų skirstomieji tinklai“ (el.skaitikliai ir kt.įrenginiai); 2001-12-29	15,4	Viešasis pirkimas nebuvo paskelbtas tarptautiniu mastu	Nėra
5	Valstybinė ligonių kasa (vaistai interferon); 2002-03-19	1,0	Viešasis pirkimas nebuvo paskelbtas tarptautiniu mastu	Įtraukimas į numatomo tikrinimo sąrašą
6	VšĮ Kauno medicinos universiteto klinikos (medicinos įranga); 2001-05-26	3,3	Neaiškus pasiūlymų vertinimas	Tinkamas pasiūlymas sukomplektuotas iš dviejų tiekėjų pasiūlymų. VPT nuomone pažeidimas nėra grubus ; poveikio priemonių nebuvo.

Pastebėjimas: Perkančiosioms organizacijoms vykdant didelės vertės pirkimus, Tarnyba neužtikrino aktyvios jų kontrolės, už nustatytus pažeidimus taikė tas pačias poveikio priemones, kaip ir įprastų pirkimų atvejais - įtraukimą į numatomo tikrinimo sąrašą.

Esant itin didelės apimties pirkimui (18,3 mln. Lt), VPT apsiribojo **gautų** pirkimo dokumentų patikrinimu, nors **patikrinimas vietoje** – perkančiosios organizacijos patalpose - dėl galimybės išanalizuoti visą su pirkimu susijusią informaciją užtikrintų galimybę atskleisti daugiau galimų pažeidimų.

Perkančiosios organizacijos AB „Vakarų skirstomieji tinklai“, Vilniaus miesto savivaldybė, Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba prie SAM, SP AB „Šiaulių

energija“ dėl Atskaitomybės ir analizės skyriaus nurodytų galimo pažeidimų ar trūkumų pobūdžio galėtų patekti į **numatomų tikrinti (vertinti)** perkančiųjų organizacijų sąrašą, tačiau šiame sąrašė, sudarytame 2003-01-20, jų nebuvo.

Audito metu buvo atkreiptas dėmesys, kad perkančiosios organizacijos dažnai neskelbia apie nustatytos vertės numatomus pirkimus tarptautiniu mastu, nors tai buvo numatyta Viešųjų pirkimų įstatyme. Kadangi tokių pirkimų paskelbimas tarptautiniu mastu dėl didesnės konkurencijos galėjo padėti sutaupyti dalį lėšų, buvo analizuojama, kaip Tarnyba reaguoja į atskirus minėto pobūdžio pažeidimus.

Kai kurie tarptautiniu mastu nepaskelbti 2001-2002 metų viešieji pirkimai, kurių vertė viršijo VPI 12 str. nustatytus dydžius

Eil. Nr.	Perkančioji organizacija, pirkimo objektai	Bendra pirkimo vertė, mln. Lt	VPT veiksmai, sankcijos
1	Valstybinė ligonių kasa: širdies vožtuvai, kardiostimuliatoriai, oksigenatoriai, tirpalai dializei, įvairūs vaistai, kraujo maišeliai, kompiuterizuotos informacinės sistemos priežiūra, imunodiagnostiniai ir radiofarmaciniai rinkiniai	23,4	Įtraukimas į numatomo tikrinimo sąrašą
2	VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikos: Vaistai, medicinos priemonės, atsarginės dalys medicinos įrangai ir prietaisams, chirurginiai siūlai ir medicinos priemonės	13,3	VPT nereagavo į konkursų nepaskelbimą tarptautiniu mastu, nes tai, esą, brangu.
3	VšĮ Kauno medicinos universiteto klinikos: dializės priemonės, chirurginiai siūlai, atsarginės dalys sistemai „AdvantxLVC“, branduolinio magnetinio rezonanso diagnostinė sistema	10,8	VPT nereagavo į konkursų nepaskelbimą tarptautiniu mastu, nes tai, esą, brangu.
4	AB „Klaipėdos energija“: gamtinės dujos	29,3	VPT nereagavo į pažeidimą, nes, VPT nuomone, gauti gamtines dujas iš kelių tiekėjų nėra galimybės.
5	Iš viso:	76,8	

Bendra tarptautiniu mastu nepaskelbtų pirkimų vertė, tenkanti 4 organizacijoms, sudaro 76,8 mln. litų, tačiau Tarnyba jokių efektyvių poveikio priemonių jų atžvilgiu netaikė. Tarnybos paaiškinimų pagrindu galima daryti prielaidą, kad viešųjų pirkimų tvarka kai kuriais atžvilgiais galėjo būti laikoma netobula (VPI buvo nustatyta skelbti apie pirkimus tarptautiniu mastu, nors tai, esą, brangu, taip pat reikalavo skelbti, kai gauti prekę iš kelių tiekėjų nebuvo

galimybės), tačiau Tarnyba nepateikė informacijos, kad jos iniciatyva šią tvarką buvo stengiamasi analizuoti ir tobulinti.

Pastebėjimas: VPT nereagavo į didelės vertės pirkimų nepaskelbimą tarptautiniu mastu, nors toks paskelbimas dėl didesnės konkurencijos galėjo padėti sutaupyti dalį lėšų. Tai rodo netinkamą uždavinio – siekti lėšų taupumo – vykdymą.

Tarnyba nerodė iniciatyvos tobulinti viešųjų pirkimų tvarką, susijusią su tarptautiniais skelbimais, nors pati savo neveiklumą motyvavo šios tvarkos netobulumu.

Atskaitomybės ir analizės skyrius atlieka didelės apimties darbą, kaupdamas, sistemindamas bei analizuodamas gaunamas iš perkančiųjų organizacijų ataskaitas (pirkimuose kasmet dalyvauja nuo 500 iki 570 perkančiųjų organizacijų). Siekiant nustatyti, ar šio darbo rezultatai naudojami tolimesnėje Tarnybos veikloje, audito metu buvo atlikta darbuotojų raštiška apklausa. Išanalizavus apklausos rezultatus paaiškėjo, kad su Atskaitomybės ir analizės skyriaus sukauptais duomenimis dėl galimų VP tvarkos pažeidimų faktiškai **dirbo 1-3 darbuotojai arba 3-8 proc.** VP tarnyboje dirbančių žmonių. Tokioje situacijoje kiekvienam iš šių darbuotojų teko nuo 570 iki 1700 detaliai nagrinėtinų pažeidimų per metus (1712/(1~3)) arba po 2-6 pažeidimus kasdien. Atsižvelgiant į tai, kad kokybiškai atlikti šį darbą beveik neįmanoma (tam reikėtų kasdien **vykti į 2-6 perkančiąsias organizacijas**, analizuoti pirkimo dokumentus, formuluoti išvadas ir t.t.), daroma išvada, kad didelė dalis Atskaitomybės ir analizės skyriaus nurodytų galimų pažeidimų liko tinkamai neperžiūrėta, o skyriaus darbuotojų pastangos buvo betikslės. Vertinant šią problemą platesniu aspektu galima teigti, kad dėl netinkamo darbo paskirstymo Tarnybos viduje, Tarnyba buvo nevysiškai pajėgi efektyviai vykdyti savo funkcijas.

Audito metu Tarnyboje buvo keičiama Tarnybos struktūra, pakeisti atskirų padalinių pavadinimai, suformuotas Kontrolės poskyris Prevencijos ir kontrolės skyriuje, atlikti kiti pakeitimai, priimta naujų darbuotojų.

Auditoriai atkreipė dėmesį, kad dėl minėto struktūros pakeitimo neracionaliai pakito struktūrinė grandis kontrolės funkcijoms vykdyti - t.y. **3 Kontrolės poskyrio specialistai turės 3 vadovus** to paties skyriaus ribose: poskyrio vedėją, skyriaus vedėjo pavaduotoją bei skyriaus vedėją. Atsižvelgus į susiklosčiusią praktiką, nustatytą anketuojant VPT darbuotojus, kad faktiškai perkančiųjų organizacijų tikrinimus jų patalpose atlieka tik žemiausios grandies darbuotojai, galima teigti, jog kaip ir anksčiau, taip ir po struktūros pakeitimo tiesiogiai kontrolės funkcijas vykdys 3 darbuotojai.

Pastebėjimas: Tarnyba nuolat kaupė ir sistemino informaciją apie galimus Viešųjų pirkimų įstatymo ar kitų teisės aktų pažeidimus, tačiau kontrolės ir prevencijos funkcijų vykdymui jos beveik nenaudojo arba naudojo minimaliai.

Auditorių nuomone, Tarnyboje kontrolės funkcijų tiesioginiam vykdymui tiek prieš struktūros pakeitimą, tiek po jo skiriama nepakankamai darbo išteklių. Be to, Tarnyba turėtų išanalizuoti, ar pagrįstai 3 Kontrolės poskyrio specialistai turės 3 vadovus to paties skyriaus ribose.

IŠVADOS:

1. Efektyvi Tarnybos veikla turėtų sąlygoti galimų pažeidimų mažėjimą, tačiau tokios tendencijos iš pateiktų duomenų nematyti.

Į numatomų tikrinti (vertinti) perkančiųjų organizacijų sąrašą neįtrauktos kai kurios potencialiai rizikingos perkančiosios organizacijos, todėl išlieka rizika, kad ateityje galimi VP tvarkos pažeidimai bus nenustatyti.

Egzistuoja didelė rizika, kad detaliam patikrinimui VPT neatrenka didelės vertės pirkimus, kuriuos vykdant netaupumas absoliučia išraiška gali būti itin reikšmingas.. Tai laikytina netinkamo prevencinių funkcijų vykdymo požymiu.

2. Dažniausia Tarnybos pritaikyta poveikio priemonė už VP tvarkos pažeidimus, nepriklausomai nuo pažeidimo pobūdžio ir pirkimo vertės – perkančiosios organizacijos išspėjimas arba įtraukimas į numatomo tikrinimo sąrašą. Ši priemonė laikoma neefektyvia, jei perkančioji organizacija apie įtraukimą į sąrašą nežino.

VPT nereagavo į didelės vertės pirkimų nepaskelbimą tarptautiniu mastu, nors toks paskelbimas dėl didesnės konkurencijos galėjo padėti sutaupyti dalį lėšų. Tai laikytina netinkamo kontrolės funkcijų bei uždavinio siekti lėšų taupumo vykdymo požymiu.

3. Tarnyba nerodė reikiamos iniciatyvos tobulinti viešųjų pirkimų tvarką, susijusią su tarptautiniais skelbimais, nors pati savo neveiklumą tokio pobūdžio pažeidimų atveju motyvavo šios tvarkos netobulumu.

4. Auditorių nuomone, Tarnyboje kontrolės funkcijų tiesioginiam vykdymui tiek prieš struktūros pakeitimą, tiek po jo skiriama nepakankamai darbo išteklių. Tuo pat metu Atskaitomybės ir analizės skyriaus atliktas darbas likdavo pilnai nepanaudotas.

Tarnyba turėtų išanalizuoti, ar pagrįstai 3 Kontrolės poskyrio specialistai turės 3 vadovus to paties skyriaus ribose.

VPT FUNKCIJA KONSULTUOTI PERKANČIASIAS ORGANIZACIJAS IR TIEKĖJUS (RANGOVUS)

Viena iš Tarnybos funkcijų, nurodytų jos nuostatuose, buvo konsultuoti perkančiasias organizacijas ir tiekėjus (rangovus), tai pat organizuoti perkančiųjų organizacijų valstybės tarnautojų ir darbuotojų, atsakingų už viešuosius pirkimus, mokymą, juos mokyti.

Tarnyba auditoriams pateikė duomenis apie mokymų organizavimą:

	2000 m.	2001 m.	2002 m.	1998 m.	1999 m.
Seminarų skaičius	13	7	17	18	28
Dalyvių skaičius	469	322	584	1198	1769

Tarnybos interneto tinklapyje (<http://www.vpt.lt/index.php?nr=010501&lang=lt>) pateikta ši informacija apie mokymus bei konsultacijas (2002 m):

1. Apmokyta 199 specialistų (planas 130);
2. Parengtos 7 mokymo ir kvalifikacijos kėlimo programos (planas 7);
3. Konsultuota 3812 perkančiųjų organizacijų (planas 3800);
4. Suteikta 12145 konsultacijų (planas 12000).

Be to, Tarnybos interneto tinklapyje <http://www.vpt.lt/index.php?nr=06&lang=lt> pateiktos konsultacijos 21 standartiniu klausimu.

Išanalizavus šiuos Tarnybos duomenis ir palyginus su faktiniu perkančiųjų organizacijų skaičiumi (500-570), galima daryti išvadą, kad:

- Tarnyba teikia vidutiniškai po 1000 konsultacijų kiekvieną mėnesį arba po **47 kiekvieną dieną**;
- perkančiosios organizacijos buvo pakonsultuotos **po 7 kartus kiekviena**;
- mokymuose dalyvavo bent **po vieną atstovą iš kiekvienos** perkančiosios organizacijos;
- kiekvieną mėnesį 2002 metais vyko **po 1-2 seminarus**;
- apmokyta po vieną specialistą beveik iš pusės perkančiųjų organizacijų.

Pastebėjimas: Tarnybos veikla mokymo ir konsultavimo srityje yra intensyvi, tačiau pakankamai didelis konsultacijų poreikis auditoriams leido daryti prielaidą, kad tiek konsultacijų, tiek mokymų kokybė gali būti nepakankama.

Audito metu perkančiosioms organizacijoms bei tiekėjams (rangovams) buvo pasiūlyta įvertinti Tarnybos veiklos, konsultuojant ir mokant interesantus, kokybę. Iš viso buvo išsiųsta daugiau kaip 600 pasiūlymų užpildyti internete pateiktą anketą. Į anketą buvo įtraukti tokio pobūdžio klausimai: ar atsakymas, gautas iš Tarnybos buvo išsamus, ar tai buvo tiesioginis atsakymas į užduotą klausimą, ar atsakymas padėjo išspręsti iškilusią problemą, ar Tarnyba noriai ir kvalifikuotai padeda pirkimo procedūrose dalyvaujančioms šalims, ar Tarnybos organizuojami mokymai buvo naudingi.

Apibendrinus gautus atsakymus, gauti šie rezultatai:

- beveik visos perkančiosios organizacijos (t.y. Tarnybos kontroliuojamos įstaigos) atsakė teigiamai į minėtus klausimus. Auditoriai iš to nepadarė jokių išvadų, nes kai kuriuose atsakymuose išvėlgė prieštaravimus informacijai, sukauptai kituose Valstybės kontrolės audituose. Atsisakymą daryti išvadas paskatino ir tai, kad atsakymus pateikinėjo Tarnybos kontroliuojamos ir prižiūrimos įstaigos, o tai galėjo sąlygoti nepakankamą objektyvumą;

- tiekėjų (rangovų) atsakymai labai įvairūs. Pateikiami keli atsakymų variantai:

1. į klausimus (ar atsakymas, gautas iš Tarnybos buvo išsamus, ar tai buvo tiesioginis atsakymas į užduotą klausimą, ar atsakymas padėjo išspręsti iškilusią problemą, ar Tarnyba noriai ir kvalifikuotai padeda pirkimo procedūrose dalyvaujančioms šalims) atsakyta **neigiamai**, taip pat pridėtas komentaras: „susidarėme nuomonę, kad VPT juristui, su kuriuo tenka pabendrauti telefonu, tarnyba būtų malonesnė, jei jo niekas netrukdytų, o atsakymus į klausimus interesantai ieškotų „Valstybės žiniuose“;

2. VPT atsakymai **nesuderinti, prieštaraujantys** anksčiau pateiktiems atsakymams, argumentai atitolę nuo teismų praktikos;

3. atsakymai į klausimus **neigiami**, pridėtas komentaras: Tarnybai reikėtų vengti argumentų, tiesiogiai nesusijusių su VP įstatymu (pvz. su stojimu į ES); vengti dviprasmiškų atsakymų – atsakyme turi būti išaiškinta: galima ar negalima, taikoma ar netaikoma ir pan.

Kad VPT neužtikrina tinkamą konsultavimo funkcijų vykdymą, rodo žemiau pateiktas pavyzdys:

Pavyzdys: Kaip aukščiau buvo minėta, Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija 2003-06-24 raštu Nr.400S-592 kreipėsi į VPT su prašymu paaiškinti, ar vykdant BMW automobilių pirkimą neskelbiamų derybų būdu nebus pažeisti VPI reikalavimai.

VPT į minėtą paklausimą 2003-06-26 raštu Nr. 4S-22-1346 “Dėl viešųjų pirkimų procedūrų” atsakė: “**manome**, kad paklausime pateikti argumentai perkančiosios organizacijos Viešojo pirkimo komisijai šiuo konkrečiu atveju leidžia priimti sprendimą dėl neskelbtinų derybų pirkimo būdo pasirinkimo Viešųjų pirkimų įstatymo 45 straipsnio 1 d. 4 p. pagrindu”, nes “Vilniuje vyksiančio Baltijos ir Šiaurės Europos šalių parlamento pirmininkų susitikimo laikas (2003 m. rugpjūčio 25-26 d.) **laikytinas** nuo perkančiosios organizacijos nepriklausančia aplinkybe” (*citatos pabaiga*).

Atsižvelgiant į tai, kad žodžiai “**manome**” ir “**laikytinas**” reiškia neužtikrintumą, abejonę, prielaidą, galima daryti išvadą, kad Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija negavo konkrečios konsultacijos iš Tarnybos, nors jos klausimas buvo visiškai konkretus: “ar vykdant pirkimą neskelbiamų derybų būdu nebus pažeisti VPI reikalavimai” (*pavyzdžio pabaiga*). Tai patvirtina minėto anketavimo metu išreikštą kritiką Tarnybos konsultacijų atžvilgiu.

Iš pateiktų faktų daroma išvada, kad Tarnyba kartais gali siekti atsiriboti nuo galimos atsakomybės ateityje, nes savo konsultacijas grindžia neįpareigojančiomis sąvokomis “**manome**”, “**laikytinas**” ar kt. Panašių pavyzdžių galima rasti ir daugiau.

Pastebėjimas: Analizės ir apklausos rezultatai leidžia daryti išvadą, kad konsultacijų ir mokymų VPI taikymo klausimais kokybės problema egzistuoja.

Konsultacijų kokybė tiesiogiai sietina su VPI pažeidimų skaičiumi (tendencijos, kad pažeidimų skaičius mažėtų, nematyti), VPT turėtų užtikrinti, kad interesantai būtų konsultuojami konkrečiai, tiksliai, vienareikšmiškai, geranoriškai.

Analizuojant Tarnybos atsakomybės už nekokybiškas konsultacijas klausimą, buvo atkreiptas dėmesys, kad šiuo metu ji nepakankamai reglamentuota. VPT paaiškino, kad “už netinkamas konsultacijas atsako VPT, nors tokia atsakomybė VPT nenumatyta”.

IŠVADOS:

Egzistuoja pagrįsta rizika, kad Tarnyba, teikdama pakankamai daug konsultacijų, neužtikrina tinkamos jų kokybės.

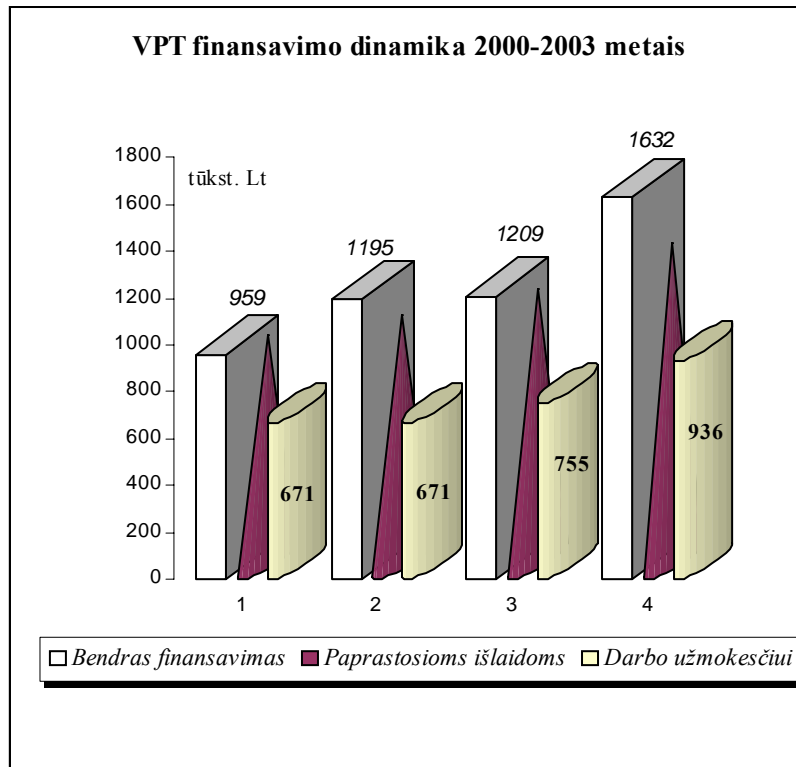
Nereglamentuota Tarnybos atsakomybė už nekokybiškas konsultacijas.

Tarnybos interneto tinklapyje teikiamų konsultacijų standartiniais klausimais galėtų būti daugiau, nes didelis konsultacijų poreikis rodo didelę klausimų įvairovę.

Didelis konsultacijų poreikis siejamas su poreikiu kelti mokymų kokybę.

PRIORITETINIŲ VPT VEIKLOS SRIČIŲ FINANSAVIMO ANALIZĖ

Tarnybos finansavimas kiekvienais metais 2000-2003 metų laikotarpiu didėjo: nuo 0,96 mln. litų 2000 metais iki 1,63 mln. litų 2003 metais (t.y. padidėjo 1,7 karto). Paprastųjų išlaidų finansavimas tuo pačiu laikotarpiu išaugo 1,4 karto (nuo 0,96 mln. litų iki 1,35 mln. litų), darbo užmokesčio taip pat 1,4 karto (nuo 0,67 mln. litų iki 0,94 mln. litų). Nepaprastosioms Tarnybos išlaidoms buvo skirta 0,48 mln. litų (2001-2003 metams). Vieno Tarnybos darbuotojo išlaidymas 2003 metais vidutiniškai kainavo (įskaitant nepaprastąsias išlaidas) 47 tūkst. litų.

Kaip buvo aukščiau minėta, tiesiogiai kontrolės funkcijomis Tarnyboje užimti 1-3 darbuotojai (t.y. atlieka tikrinimus pagal Atskaitomybės ir analizės skyriaus pateiktus duomenis apie galimus pažeidimus). Įvertinus vieno darbuotojo išlaikymo rodiklį - 47 tūkst. litų per metus – daroma išvada, kad kontrolės funkcijų vykdymas kainuoja nuo 47 tūkst. litų iki 140 tūkst. litų, o tai sudaro **2,9-8,6 proc.** nuo Tarnybai skiriamo finansavimo. Atsižvelgdami į didelį viešųjų pirkimų tvarkos pažeidimų skaičių (tiek faktinių, tiek preliminariai nustatomų), auditoriai mano, kad ši proporcija turėtų būti peržiūreta.

Pastebėjimas: Tarnyboje 91-97 proc. skiriamo finansavimo naudojama veiklai, tiesiogiai nesusijusiai su viena svarbiausių veiklos sričių - viešųjų pirkimų tvarkos pažeidimų kontrole, betarpiškai tikrinant perkančiąsias organizacijas.

IŠVADOS

Lėšų taupumo klausimu:

Tarnyba neturi objektyvių kriterijų, kurie įgalintų nustatyti jos vaidmenį, siekiant lėšų taupymo viešųjų pirkimų procese, todėl nėra galimybės nustatyti, koks vieno pagrindinių Tarnybos uždavinių vykdymo efektyvumas.

Tarnyba nepilnai užtikrino uždavinio siekti taupaus lėšų naudojimo tinkamą vykdymą: nesant reikiamo pagrindo buvo sutinkama, kad perkančiosios organizacijos didintų sutarčių kainas, Tarnybą pasiekus informacijai apie netaupų lėšų naudojimą, nesiimama efektyvių priemonių.

VPT nereagavo į didelės vertės pirkimų nepaskelbimą tarptautiniu mastu, nors toks paskelbimas dėl didesnės konkurencijos galėjo padėti sutaupyti dalį lėšų.

Egzistuoja didelė rizika, kad detaliam patikrinimui VPT neatrenka didelės vertės pirkimus, kuriuos vykdant netaupumas absoliučia išraiška gali būti itin reikšmingas.

Viešųjų pirkimų tvarkos tobulinimo klausimu:

Tarnyba nerodė savalaikės iniciatyvos tobulinti viešųjų pirkimų tvarką:

- sveikatos priežiūros srityje;
- informacinių technologijų pirkimų srityje;
- kai egzistavusi tvarka galėjo sąlygoti netaupų lėšų naudojimą;
- susijusią su tarptautiniais skelbimais.

Tarnyba turėtų atkreipti dėmesį, kad nepakankamai reglamentuotas pirkimas neskelbiamų derybų būdu: nei viešųjų pirkimų įstatymas, nei kiti teisės aktai nedetalizuoja tvarkos, kaip organizacija turi nuspręsti, kviesti tik vieną ar kelis kandidatus.

Perkančiųjų organizacijų kontrolės bei prevencijos klausimu:

Tarnyba nepilnai užtikrino, kad atliekant viešuosius pirkimus būtų laikomasi VPĮ ir su jo įgyvendinimu susijusių teisės aktų reikalavimų, nekontroliavo (arba netinkamai kontroliavo) potencialiai rizikingas perkančiąsias organizacijas ar atskirus pirkimus, nereagavo į atskirus akivaizdžius VP tvarką reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus.

Į numatomų tikrinti (vertinti) perkančiųjų organizacijų sąrašą neįtrauktos kai kurios potencialiai rizikingos perkančiosios organizacijos, todėl išlieka rizika, kad ateityje galimi VP tvarkos pažeidimai bus nenustatyti.

Dažniausia Tarnybos pritaikyta poveikio priemonė už VP tvarkos pažeidimus, nepriklausomai nuo pažeidimo pobūdžio ir pirkimo vertės – perkančiosios organizacijos išpėjimas arba įtraukimas į numatomo tikrinimo sąrašą. Priemonė prevenciniu požiūriu nerezultatyvi, nes

Tarnyba savo iniciatyva faktiškai nepatikrina nė 3 proc. perkančiųjų organizacijų, be to, apie įtraukimą į minėtą sąrašą neinformuoja tų organizacijų.

VPT beveik netikrino Vilniuje esančių perkančiųjų organizacijų.

VPT iki audito pradžios retai naudojosi jai suteikta teise skirti baudas perkančiosioms organizacijoms už VP tvarkos pažeidimus. Silpna prevencinė funkcija gali būti tiesiogiai siejama su nemažėjančiu pažeidimų VP srityje skaičiumi.

Auditorių nuomone, Tarnyboje kontrolės funkcijų tiesioginiam vykdymui tiek prieš struktūros pakeitimą, tiek po jo skiriama nepakankamai darbo išteklių, tačiau dalis išteklių, skirtų informacijos kaupimui ir jos analizei, buvo nepanaudojama. Finansiniu aspektu, Tarnyboje 91-97 proc. skiriamo finansavimo buvo naudojama veiklai, tiesiogiai nesusijusiai su viena svarbiausių veiklos sričių - viešųjų pirkimų tvarkos pažeidimų kontrole, betarpiškai tikrinant perkančiąsias organizacijas.

Konsultacijų bei mokymų klausimu:

Egzistuoja pagrįsta rizika, kad Tarnyba, teikdama daug konsultacijų, neužtikrina tinkamos jų kokybės.

Nereglamentuota Tarnybos atsakomybė už nekokybiškas konsultacijas.

Tarnybos interneto tinklapyje teikiamų konsultacijų standartiniais klausimais galėtų būti daugiau, nes didelis konsultacijų poreikis rodo didelę klausimų įvairovę.

Didelis konsultacijų poreikis siejamas su poreikiu kelti mokymų kokybę.

REKOMENDACIJOS, PASIŪLYMAI

Atsižvelgdami į padarytas išvadas, **siūlome**:

1. patobulinti esamą Tarnybos informacinę sistemą taip, kad būtų galima efektyviai valdyti informaciją apie faktinius bei galimus viešųjų pirkimų tvarkos pažeidimus nuo pirminio jos gavimo Tarnyboje iki galutinės fazės – poveikio priemonių pritaikymo perkančiajai organizacijai arba tokios informacijos paneigimo. Už pažeidimų kontrolės baigimą turėtų būti numatyta asmeninė atsakomybė;
 2. reglamentuoti:
 - kaip bus reaguojama, Tarnybą pasiekus informacijai apie galimą netaupų lėšų naudojimą ar viešųjų pirkimų tvarkos pažeidimus, kas kokius veiksmus atliks;
 - kaip bus reaguojama, esant skirtingiems informacijos šaltiniams apie galimą netaupų lėšų naudojimą ar viešųjų pirkimų tvarkos pažeidimus: raštiški dokumentai, žiniasklaida, skundai, anoniminė informacija, informacija telefonu, internete, elektroniniu paštu ir kt.;
 3. sukurti efektyvių rodiklių sistemą, įgalinančią kiekybiškai įvertinti Tarnybos veiklą, siekiant taupaus lėšų naudojimo viešuosiuose pirkimuose. Rodiklių sistemą naudoti nuolatinei veiklos savianalizei;
 4. reglamentuoti konsultacijų teikimo tvarką;
 5. analizuoti ir vertinti Tarnybos organizuojamų mokymų bei konsultacijų kokybę (pvz. anketuojant raštu, internete ar kitaip.);
 6. išanalizavus interesantų poreikius, padidinti interneto tinklapyje teikiamų konsultacijų standartiniais klausimais skaičių;
 7. išanalizuoti ir susisteminti duomenis apie tobulintinas viešųjų pirkimų sistemos sritis bei siekti tų problemų išsprendimo;
 8. inicijuoti viešųjų pirkimų tvarkos reglamentavimą informacinių technologijų pirkimų srityje bei pirkimų neskelbiamų derybų būdu srityje;
 9. taikyti administracinio poveikio priemones už viešųjų pirkimų tvarkos pažeidimus;
 10. padidinti numatomų tikrinti rizikingų perkančiųjų organizacijų skaičių ir užtikrinti faktinį bei savalaikį jų patikrinimą nustatytais terminais;
 11. skirti pakankamus darbo išteklius kontrolės funkcijų vykdymui.
-